

15 ta' Dicembru, 1952.

Imballet :

L-Onor. Dr. J. Caruana Colombo, B.Litt., LL.D.

Anthony Joseph Bajada *versus* Pauline Lumb**Obligazzjoni — Nullità — Annullabilità —****Vizi tal-Kunsens — Vjolenza — Azzjoni jew Eċċezzjoni —
Soptassessjoni — Art. 1017 tal-Kodiċi Civili.***Kunsens meħud bi vjolenza ma jistax. Dana però ma jfisserx li l-obligazzjoni hija nulla, imma biss li hija invalidu.**Hija ġurisprudenza kostanti li meta l-kwistjoni hija ta' nullità, il-konvenut f'kawża jista' jagħtiha b'eċċezzjoni; imma jekk il-kwistjoni hija waħda ta' annullabilità, ma tistax tingjeb 'il-quddiem klijef b'azzjoni "ad hoc".**F'dan l-aħħar każ, il-Qorti tissoptassjedi fil-kawża, u taqti żmien b'ix tiġi dedotta l-azzjoni relativa quddiem il-Qorti kompetenti.*

Il-Qorti, — Ra l-att ta' eżekuzzjoni li bih l-attur, wara li pprometia illi fil-31 ta' Ottubru tas-sena 1940, huwa silef lill-konvenuta, li allura kienet separata legalment minn żewġha Emmanuele Mazzitelli, is-somma ta' £200, u dana skond skrittura firmata mill-istess konvenuta; liema somma kellha tithallas, mingħajr ebda inqas, fi żmien sena; l-imsemmija skrittura qiegħda tiġi hawn eżibita u markata dok. 'A'; u illi l-konvenuta qatt ma ballset dina s-somma, għalkemm diversi drabi mitluba biex tħallas; talab illi, premessi d-dikjarazzjonijiet u mogħtija l-provvedimenti meħtieġa, il-konvenuta tkun kundannata tħallsu s-somma ta' £200 għal daqstant iehor lilha misluta skond id-dikjarazzjoni dok. 'A'. Bl-ispejjeż u bl-imqiegħat legali mid-data tan-notifika tal-preżenti, kontra l-konvenuta, li għet imħarġka għas-subizzjoni tagħha;

*Omissis;***Ikkunsidrat :**

Illi l-konvenuta qiegħda tallega l-illieġiżittà tal-kawża ta' l-att fil-fol. 4 tal-proċess, kif ukoll illi l-kunsens tagħha f'dak l-att ġie meħud bi vjolenza, u kwindi l-istess att huwa null. Apparti jekk dawn iż-żewġ eċċezzjonijiet humiex jew jistgħux ikunu konfligġenti waħda ma' l-oħra — heġa li tista' tinteressa lill-konvenuta fl-andament tad-difiża tagħha — jidher f'dan l-istadju illi fl-ewwel lok għandha tiġi deċiża t-tieni eċċezzjoni minnha mogħtija, kif talbet hija stess; salv illi jiġi

ezaminat jekk hija tkunx tista', jekk ikun il-każ, iggib l-quddiem l-ewwel eċċezzjoni tagħha;

Imi l-attur jissottometti lill-vjolenza allegata mill-konvenuta ggib l-invalidità ta' l-att, li jista' fil-każ jiġi annullat, u għalhekk l-allegazzjoni tal-konvenuta għandha tiġi dedotta b'azzjoni, u mhux; kif għamlet hija, b'eċċezzjoni. Imma l-konvenuta tippretendi illi hija tista' tiddeduċi l-allegazzjoni tagħha b'eċċezzjoni, għaliex f'każ bħal dan jittratta minn nullità testwali;

Ikkunsidrat, dwar dina l-kwistjoni;

Illi l-konvenuta tibbaża l-eċċezzjoni tagħha fuq l-art. 1017 tal-Kodiċi Civili (Kap. 23), li iddisponi illi "jekk il-kunsens ikun gie..... meħud bi vjolenza..... ma jkunx jiswa". Il-konvenuta tippretendi illi l-kliem "ma jkunx jiswa" għandhom l-istess sens u tifsir ta' "null";

Din il-pretensjoni tal-konvenuta mhijiex sostenibili. Infatti, fit-test Ingliż ta' l-artikolu ġa msemmi jingħad "where consent has been..... extorted by violence..... it shall not be valid"; u fid-dizzjoni Taljana, fl-art. 680 ta' l-Ordinanza VII ta' l-1868, korrispondenti għall-artikolu fuq riportat, kien jingħad "il consenso non è valido se fu..... estorto con violenza.....". Għalhekk il-liġi tiddisponi testwalment illi f'każi ta' vizi tal-kunsens f'att minhabba vjolenza, l-att ikun "invalidu", imma mhux ukoll "null". Ma jistax jingħad illi l-kliem "ma jkunx jiswa", jew "is not valid", huma ekwipollenti u jfissru l-istess haġa bħall-kelma "null" bl-Ingliż u bil-Malti fl-artikolu fuq imsemmi. Kieku kien hekk, il-legislatur ma kienx f'certi dispożizzjonijiet juża l-kelma "invalid" jew "ma jkunx jiswa" kif jidhru fl-artikolu fuq imsemmi, u f'ohrajn il-kelma "null", bħal ma għamel, fost ohrajn, fl-art. 1009 ta' l-istess Kodiċi. Għalhekk ma jittrattax, f'każ simili, minn nullità testwali, imma biss minn invalidità, fil-każ, ta' l-att;

Din il-konklużjoni tidher konfermata mit-tagħlim tad-dottrina in propożitu. Hekk jesprimi ruħu l-Baudry-Lacantinerie (Delle Obbligazioni, Vol. I, para. 98):— "La violenza vizia il consenso, e quindi il contratto di cui è base. Pertanto essa genera un'azione di nullità, in seguito alla quale il contratto dovrà cadere. Il contratto, notiamolo, non è in-

esistente, ma soltanto annullabile; poichè la violenza non impedisce al consenso di esistere, ed al contratto di formarsi". L-istess haġa jghallmu, fost oħrajn, il-Giorgi (Obbligazioni, Vol. IV, para. 75 et seq., u l-Laurent (Principi di Diritto Civile, Vol. XV, para. 511 et seq.);

Illi hu biżżejjed magħruf illi hija giurisprudenza kostanti ta' dawna l-Qorti illi, meta l-kwistjoni hija dik ta' nullità, il-konvenut l-kawża jista' jagħtilha b'eċċezzjoni, imma jekk hija waħda ta' annullabilità, ma tistax tingieb li quddiem blief b'azzjoni "ad hoc" (Vol. XXIX—1—453). Konsegwentement l-allegazzjoni tal-konvenuta ma tistax tigi sollevata b'eċċezzjoni, imma biss b'azzjoni;

Għal dawn ir-raġunijiet;

Tordna s-soprasessjoni f'dina l-kawża, u tagħti lill-konvenuta finistax-il ġurnata żmien biex, jekk jidbrilha, tiddeċi quddiem il-Qorti kompetenti l-azzjoni relativa għall-invalidità ta' l-att imsemmi fi-att taċ-ċitazzjoni, minnha allegata; u għalhekk thalli l-kawża "sine die", riappuntabili b'rikors ta' l-interessati, jew wara illi jgħaddi inutilment it-terminu fuq prefiss, jew wara d-definizzjoni tal-kawża li tigi proposta;

Spejjeż riżervati.

Tmien ta' Tieni Parti

tal-Volum XXXVI.
